



„ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., v právní věci

žalobce: **J M R, spol. s r. o., IČO 27338100**
sídlem Vrchlického 838, 411 17 Libochovice
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Novákem
sídlem Jeronýmova 610, 411 17 Libochovice

proti
žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**
sídlem třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 3. 2017, č. j. KUZL 16918/2017, sp. zn. KUSP 16918/2017/DOP/Ko

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Shora označeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Uherský Brod ze dne 3. 2. 2017, č. j. OS-D/4170/8/15/Mik. Tímto rozhodnutím městský úřad shledal, že se žalobce opakovaně dopustil správního deliktu dle

§ 42b odst. 1 písm. r) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění účinném do 30. 12. 2015, a to tím, že

- dne 22. 9. 2015 v 8:39 hod. na silnici I/50 v katastrálním území Starý Hrozenkov, na 101,45 km při vstupu do České republiky, provozoval při přepravě kukuřičných výpalků jízdní soupravu složenou ze silničního vozidla registrační značky (dále též „RZ“) X a přípojného vozidla RZ X, která při kontrolním vážení překročila maximálně přípustnou okamžitou hmotnost silničního vozidla RZ X nejméně o 1,15 t, tj. o 6,37 % (okamžitá hmotnost daného vozidla činila 19,51 t),
- dne 7. 10. 2015 v 9:21 hod. na silnici I/50 v katastrálním území Starý Hrozenkov, na 101,45 km při vstupu do České republiky, provozoval při přepravě slunečnice jízdní soupravu složenou ze silničního vozidla RZ X a přípojného vozidla RZ X, která při kontrolním vážení překročila maximálně přípustnou okamžitou hmotnost silničního vozidla RZ X nejméně o 0,51 t, tj. o 2,85 % (okamžitá hmotnost daného vozidla činila 18,51 t),

neboť dle § 37 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 341/2014 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, největší povolená hmotnost silničních vozidel nesmí u motorových vozidel se dvěma nápravami překročit 18 t. Za spáchané delikty městský úřad žalobci uložil pokutu ve výši 14 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení v paušální výši 1 000 Kč.

2. Žalovaný se v odůvodnění rozhodnutí o odvolání ztotožnil se závěry městského úřadu. Městský úřad rozhodoval na základě dokladů o kontrolním vážení vozidla. Správní delikty byly spolehlivě zjištěny a prokázány. Žalobce ve správním řízení nepředložil žádné důkazy, které by mohly mít povahu liberačních důvodů ve smyslu § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. Takovými důvody nejsou okolnosti nakládky zboží, vizuální prohlídky, či pravidelné školení řidičů, neboť takový výklad daného ustanovení by znamenal vyhnutí se odpovědnosti prakticky u každého provozovatele. Jeho účelem je zabránění výjimečným případům, kdy by uložení sankce odporovalo jejímu smyslu. Veřejným zájmem je v dané věci nejen ochrana pozemních komunikací, ale též ochrana zdraví a života účastníků silničního provozu. Provozovatel vozidla by za správní delikt obecně neodpovídal např. tehdy, pokud by za současného stavu techniky nebylo možné zabránit porušení zákona žádným opatřením, nebo kdyby se jednalo o okolnost nesouvisející s provozem, mající svůj původ např. v přírodní události. K zabránění deliktů lze realizovat různá opatření. Nelze souhlasit s tvrzením žalobce, že žádné vozidlo není konstruováno tak, aby se volně ložený náklad nemohl pohybovat. Menšímu pohybu nákladu vlivem jízdy samozřejmě nelze zabránit, ale použitím např. vícekomorového návěsu lze výraznějším přesunu sypkého materiálu účinně předcházet. Preventivní opatření mohou být ekonomicky i organizačně náročná a mohou vést k nárůstu cen za přepravu, ochrana dopravní infrastruktury a bezpečnosti silničního provozu je takovou celospolečenskou hodnotou, kterou nelze relativizovat jen proto, že provozovatel vozidla nemůže své povinnosti splnit zcela bez komplikací. Závěrem žalovaný shledal zákonným i výrok o druhu a výši uložené sankce.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

3. Ve včas podané žalobě žalobce namítl, že naplnil liberační důvody uvedené v § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. V obou případech se překročení maximálně přípustné okamžité hmotnosti týkalo jednotlivých náprav na přípojných vozidlech. Celková

hmotnost vozidel však překročena nebyla. Žalobce přepravoval volně ložený sypký náklad (zrno kukuřice). Takový náklad se při jízdě zákonitě pohybuje. Těmto přesunům nelze nijak, a to ani technicky, zabránit. Takto může dojít ke krátkodobému dočasnému nadměrnému zatížení jednotlivé nápravy. Žádný výrobce nákladních automobilů nevyrábí ani nekonstruuje ložné plochy tak, aby k přesunům sypkého materiálu nemohlo docházet. Provozovatel sám pak nemá právo do konstrukce ložných ploch vozidel zasahovat. Neexistuje žádné opatření, které by žalobce za současného stavu techniky nevyužíval k tomu, aby zabránil porušení předmětné povinnosti. Opatření uváděná žalovaným v napadeném rozhodnutí, např. kontrolu hmotnosti vozidla včetně jednotlivých náprav před jízdou za použití certifikované váhy, školení řidičů, vizuální prohlídky i ponechání rezervy v celkové hmotnosti vozidla žalobce provádí a provedl je i v daných případech. Žádné další technické ani jiné prostředky, které by zabránily porušení jeho povinnosti nepřetěžovat nápravy, nemá možnost použít. K prokázání svých tvrzení žalobce navrhl svědecky vyslechnout jeho odpovědného pracovníka J. M. a řidiče J. Š. a Z. M. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí správních orgánů zrušil.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

4. Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že napadené rozhodnutí vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci, a to jak po stránce skutkové, tak v rovině právní. Podstat věci spočívá v nízkorychlostním kontrolním vážení silničních motorových vozidel. Toto vážení zákonodárce zavedl především v zájmu ochrany pozemních komunikací proti jejich poškozování a k zajištění bezpečnosti silničního provozu. Přetížené vozidlo má mnohem delší brzdnou dráhu, při krizových manévrech je nestabilní, je u něj větší riziko převržení, a jeho silně zatížené pneumatiky se mohou roztrhnout. Žalobní námitky jsou totožné s námitkami uplatněnými již ve správním řízení. V obou případech došlo k překročení největší povolené hmotnosti tažného vozidla. Žalobce neprokázal vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, aby zabránil porušení právní povinnosti. Odpovědnosti za správní delikty se tudíž nezprostil. Školení řidičů, vizuální prohlídky, či ponechání rezervy v celkové hmotnosti vozidla nelze za liberační důvody považovat. Žalobce uvedl, že před jízdami byla provedena kontrola hmotnosti vozidel včetně náprav, toto tvrzení však nijak neprokázal. Na základě výše uvedeného žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci soudem

5. Soud, v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“), bez nařízení jednání přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i rozhodnutí městského úřadu včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba není důvodná**.
6. V projednávané věci byl žalobce sankcionován za překročení maximálně přípustné okamžité hmotnosti jeho silničních vozidel. V zásadě zde přitom není sporu o skutkovém stavu. Žalobce ve správním řízení, ani v řízení před soudem nezpochybňoval hodnoty naměřené při kontrolním vážení vozidel, ani skutečnost, že byl provozovatelem dotčených vozidel. Jedinou výjimkou je v tomto ohledu žalobní tvrzení (uvedené i v odvolání), že překročení hmotnosti „*se vždy týkala jednotlivých náprav na přípojných vozidlech*“, celková hmotnost vozidel dle žalobce překročena nebyla.

7. Tato tvrzení žalobce nijak nepodložil, ze správního spisu přitom plyne, že se jedná o tvrzení nepravdivá. Jak vyplývá z *Dokladu o úředním měření a vážního lístku č. 351884/2015* ze dne 22. 9. 2015, povolenou hmotnost překročilo vozidlo (tahač RZ X), nikoli tedy některá z náprav, návěs (RZ X), či souprava jako celek. Stejně tak tomu bylo i v druhém případě, neboť i z *Dokladu o úředním měření a vážního lístku č. 352681/2015* ze dne 7. 10. 2015 plyne, že povolenou hmotnost překročilo vozidlo (tahač RZ X), nikoli tedy některá z náprav, návěs (RZ X), či souprava jako celek. Tyto skutečnosti jsou však z hlediska právního posouzení věci *de facto* irelevantní, neboť aplikovaná právní úprava (§ 37 vyhlášky č. 341/2014 Sb.) stanoví hmotnostní limity nejen ve vztahu k jednotlivým nápravám, ale též v relaci k vozidlům a k jízdním soupravám.
8. V ostatním žalobcova argumentace směřovala k naplnění liberačních důvodů, pro něž by žalobce nebyl odpovědným ze spáchání správního deliktu. Krajský soud, ve shodě se závěry správních orgánů, existenci liberačních důvodů v dané věci neshledal.
9. Podle § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, ve znění účinném do 30. 12. 2015, *právník osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.*
10. Výkladem i aplikací tohoto ustanovení se již v minulosti zabýval Nejvyšší správní soud (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na webových stránkách www.nssoud.cz). V rozsudku ze dne 25. 5. 2016, č. j. 7 As 61/2016-34 (věc *LAGARDE SPEDITION*; ústavní stížnost proti tomuto rozsudku Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 27. 7. 2016, sp. zn. I. ÚS 2379/16, nalus.usoud.cz), který se týkal věci skutkově i právně obdobné, konstatoval: „*Pouhá skutečnost, že byl přepravován sypký materiál, který se během jízdy přesunuje a zatěžuje nápravu vozidla nad hranici největší povolené hmotnosti, ještě nezakládá liberační důvod podle ust. § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích a nezabavuje provozovatele vozidla odpovědnosti za předmětný správní delikt. Toto ustanovení totiž předpokládá, aby osoba, která se správního deliktu dopustila, vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila. V dané věci však stěžovatelka ani neuvedla žádné konkrétní kroky, které učinila k tomu, aby se jako provozovatelka vozidla nedopustila správního deliktu podle ust. § 42b odst. 1 písm. r) zákona o pozemních komunikacích, tedy aby nedošlo u jí provozovaného vozidla k překročení hodnot stanovených ve zvláštním právním předpise (vyhlášce). Skutečnost, že byl přepravován sypký materiál, který se během jízdy přesunuje, sama o sobě nemůže obstát.*“
11. Skutkově velmi podobným případem se Nejvyšší správní soud zabýval rovněž v rozsudku ze dne 14. 8. 2015, č. j. 5 As 10/2015-27. V tomto případě, kromě namítané přepravy sypkého materiálu, jehož přesunu během jízdy údajně nelze zabránit, spatřoval účastník řízení liberační důvod také v tom, že řádně a pravidelně školil své zaměstnance ohledně dodržování povinností podle vyhlášky č. 341/2002 Sb. Ani tuto okolnost však Nejvyšší správní soud neposoudil jako liberační důvod podle výše citovaného ustanovení. Naopak konstatoval: „*Účelem ustanovení obsahujícího liberační důvod je zabránění sankce ve zcela výjimečných případech, kdy by její uložení odporovalo jejímu smyslu. Přípuštěním navrhovaných liberačních důvodů (zabezpečení povinného školení řidičů) by mohlo být liberační ustanovení aplikováno ve velkém množství případů, a ztratilo by tak povahu výjimky z obecného pravidla, což by znamenalo ohrožení veřejného zájmu. Značné překročení stanovených hodnot zjištěných při vážení vozidla poškozuje síť pozemních komunikací, ale rovněž ohrožuje zdraví a život účastníků silničního provozu.*“

12. Obdobnou problematikou (byť z hlediska problematiky zavinění) se Nejvyšší správní soud zabýval rovněž např. v rozsudku ze dne 3. 2. 2012, č. j. 8 As 58/2011-66, v němž mimo jiné uvedl, že *„odpovědnosti řidiče za přestupek se nelze zprostit poukazem na ujistění ze strany jiných osob, že je vše v pořádku, nebo případně poukazem na okolnosti průběhu a způsobu naložení převáženého materiálu či osobní nezkušenost“*.
13. Jak dále Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 16. 7. 2009, č. j. 9 As 92/2008-82, *„je zcela na provozovateli vozidla, jakým způsobem zajistí splnění podmínek stanovených zvláštním právním předpisem. Není povinností správních orgánů mu vysvětlovat či doporučovat, jakým způsobem má porušení právních předpisů předejít, správní orgány nejsou v tomto řízení oprávněny určovat způsoby dodržování právních předpisů.“*
14. Z hlediska naplnění podmínek § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, tj. zproštění se odpovědnosti za spáchaný správní delikt, leží důkazní břemeno ohledně prokazování vynaložení veškerého úsilí na pachateli správního deliktu. V nyní projednávané věci správní orgány ve svých rozhodnutích žalobci naznačily, jakým způsobem lze zajistit, aby z jeho strany nedošlo k porušení dotčených právních norem. Žalobce na to v žalobě toliko obecně odpovídá tím, že tato doporučení (kontrolu hmotnosti vozidla včetně jednotlivých náprav před jízdou za použití certifikované váhy, školení řidičů, vizuální prohlídky, ponechání rezervy v celkové hmotnosti vozidla) plní a dodává, že ložné plochy nákladních automobilů nejsou konstruovány tak, aby k přesunům sypkého materiálu nemohlo docházet. V tomto ohledu však nevyčerpává argumentaci žalovaného. Ten totiž netvrdil, že by šlo přesunu sypkého materiálu zcela zabránit, ale uvedl, že *„menšímu pohybu vlivem jízdy nelze zabránit, ale použitím např. vícekomorového návěsu lze výraznějšímu přesunu sypkého materiálu účinně předcházet“*. Současně již ve shora citovaném rozsudku ve věci věc *LAGARDE SPEDITION* se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem správních orgánů, že porušení právních předpisů lze předejít např. *„umístěním vnitřních přepážek zabraňujících pohybu sypkého materiálu, naložením menšího množství nákladu, vybavením vozidla technickým zařízením proti pohybu materiálu, pořízením přenosných nápravoových vah, instalací kontrolních vah přímo do vozidla apod.“* Nelze proto souhlasit s toliko obecným tvrzením žalobce, že neexistuje technické řešení, které by zabezpečilo přepravu sypkého materiálu takovým způsobem, aby nedošlo k překračování hmotnostních limitů. Taková opatření mohou být ekonomicky či organizačně náročná a mohou tak přepravu ve svém důsledku prodražovat, veřejný zájem na ochraně dopravní infrastruktury a bezpečnosti silničního provozu však nad nimi převažuje.
15. Žalobce na argumentaci správních orgánů odpovídal pouhou stručnou negací, tedy že veškeré doporučené kroky činí a žádná jiná technická opatření nejsou dostupná. Ničeho konkrétního však ke svým tvrzením nedoložil. Toliko v žalobě navrhl výslech jeho odpovědného pracovníka a dvou řidičů, to však bez bližšího určení, k jakým skutečnostem by se tyto osoby měly vyjádřit. Vzhledem k tomu, že žalobce ani v řízení před soudem netvrdil, že by k přepravě použil soupravy vybavené přepážkami či jiným technickým zařízením minimalizujícím pohyb materiálu, vyhodnotil soud tyto důkazní návrhy jako nadbytečné. Z uvedeného je totiž zjevné, že žalobce nevynaložil *veškeré* úsilí k zabránění porušení svých povinností, ale případně (kdyby došlo k jejich prokázání) toliko část z doporučených postupů.

16. Zájem společnosti na ochraně stavu pozemních komunikací a bezpečnosti provozu stojí vždy výše než fakt, že důsledky např. nekontrolovaného posunu nákladu půjdou k tíži provozovatele vozidla nebo řidiče. Náklad na vozidle musí být odpovídajícím způsobem zajištěn, zejména tak, aby nedošlo k překročení jak maximální přípustné hmotnosti vozidla či soupravy, tak i maximální přípustné hmotnosti na nápravu vozidla. Nelze-li takového stavu dosáhnout a garantovat jej i během celé přepravy, pak nezbývá, než takový náklad po pozemní komunikaci buď nepřepřevážet vůbec, nebo jej při splnění zákonných podmínek realizovat formou povolení zvláštního užívání pozemní komunikace.
17. Soud tedy dospěl k závěru, že spáchané správní delikty se staly tak, jak je posoudil žalovaný, jakož i k tomu, že žalobce neprokázal podmínky zproštění (liberace) právní odpovědnosti.
18. Nutno dodat, že soud se z úřední povinnosti zabýval tím, zda v mezidobí nebyla přijata nová právní úprava, jež by byla pro žalobce příznivější. Po prostudování změn v relevantní právní úpravě [zákon o pozemních komunikacích, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vyhláška č. 341/2014 Sb., vyhláška č. 209/2018 Sb., o hmotnostech, rozměrech a spojitelnosti vozidel] lze konstatovat, že každá nová právní úprava zachovala trestnost sankcionovaného jednání žalobce a zároveň nebyla pro žalobce příznivější. Soud se proto věcí zabýval z hlediska právní úpravy účinné v době spáchání předmětných správních deliktů.

V. Závěr a náklady řízení

19. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
20. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 26. února 2020

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu

